

Westphaliæ I I Tabula.

Urbes.

IN nostra Westphaliæ descriptione sequuntur urbes, inter quas offert se primum *Monasterium* totius Westphaliæ Metropolis, *Mediolanum* Ptolemæo, ut censet Pyrchaimerus, vulgo *Munster*. Urbs est omnium celeberrima & munitissima. In hac floruerunt litteræ & puritas Romanæ linguæ ante annos LX. Episcopatu appellacionem urbs Monasteriensis præbet, & ab insigni Monasterio ibi fundato nomen appellacionemque fortita est. Videndus Munsterus lib. III Cosmographiæ. Hic magna retinctorum (quos Catabaptistas nominant) orta est factio, anno MDXXXIII & sequente, undique illius sectæ hominibus eo tanquam ad acropolim confluentibus, tantumque eorum crevit conjuratio, ut nulla humana auctoritate potuerit comprimi, lecto etiam capite seditionis Joanne quodam Bukholdo opificio sarcinatore, genere plebeio, ad omnia parato, ingenio, audacia, facundia, fraudibus supra reliquos omnes præcellente. Hic se Regem non est veritus prædicare. Episcopus igitur vi sibi debellandos hostes ratus, opibus Archiepiscopi Colonienfis, & Ducis Clivienfis adjutus, post XIV obsidionis mensem urbe sua potitus est. Regem forcipibus candentibus laceratum, ferreaque corte inclusum, è turri suspendi iussit. *Susatum* (*Soest*) urbs Westphaliæ post Monasterium opulentissima amplissimaque, decem populosis distincta Parœciis. Primæva foundatione castrum seu præfecturam fuisse perhibent, quæ in tantam paullatim urbem excreverit. Indeque Susati appellacionem natam, quod ob loci situsque oportunitatem, ædificiorum aliquid ad castrum ipsum semper accesserit, ut a quotidiano incremento, *Susatum* quasi *ein Zusatz*, sit cognominatum. Complures pagos vicinos sibi subditos occupat, olim Præfecturas minores, quos populari nunc lingua, *die Burden* indigetant. Urbs hæc nunc sub Cliviorum, Iuliacensium ac Montensium Ducis clientela est, quum ante fuisset Archiepiscopo Colonienfi subjecta. *Wesalia inferior* vulgo *Wesel*, urbs clara opibus, dignitate, ædificiis & mercatura. Ad alterius superioris differentiam quæ in sinistro Rheno latere sita est, *Wesalia* est dicta inferior. Ex præterfluenta Lippia fluvio commoditates haud pœnitendas percipit, qui sinistrum ejus latus adluens, statim Rheno confociatur. Est *Wesaliæ* memorabilis misericordiæ ara, a Clarissimi viri ac D. D. Henrici Oliserii, cognomento Baers, D. Cancellarii Clivienfis & c. parentibus consecrata & posita: Gerontocomium nimirum, ubi senio & ætate confectis Viris vitæ necessaria liberalissime suppeditantur: cujus annuos proventus Filius, paternæ pietatis memor, adauxit. De Oldenburgo supra diximus. *Osnaburgum* sive *Offenburgum* insignis Civitas, a Comitibus de Engern erecta, auctore Hermanno. Alii a Julio Casare hanc urbem inceptam esse perhibent, ut Annales Saxonum. Ferunt hanc a pellibus bovinis dictam, quibus urbs hæc fuerat circumdata. Situ amœnam obtinet vallem amnique Hafa irrigatur. Pinguem in ea coquunt Cerevisiam, *Buse* vocatam. Carolus Magnus Saxonibus triginta trium annorum bello edomitis, Widekindi etiam Arce, huicurbi vicina, expugnata, eaque imposito præsidio firmata decem in Saxonia Episcopatus instituit, quorum præcipuum *Osnaburgensem* esse voluit. Summe etenim hanc urbem præ cæteris coluit, cui privilegium novæ Scholæ concessit, in qua Græcæ & Latinæ litteræ a Viris doctis traderentur: ut scribunt Munsterus, Hamelmannus, & Argentinensium